

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző: .....

Cím: *Környey Béla*

Forrás: .....

Magyarország

3n
(Hely)

1925. 4. 29.

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Környey Béla

Idő

"1925"

Személy

H

Környey Béla

A késő délutáni órákban fájdalmas megdöbbenéssel vettük a hírt, hogy Környey Béla, a nagy magyar énekművész, a magyar királyi Operaház oszlopos tagja, rövid szenvedés után meghalt. Ennek a kiváló és nemes magyar művésznak váratlan halála, amely a magyar dalművészet egyik büszke tölgyét terítette le, bizonyára mélységes megilletődést kelt nemcsak az operaelőadások habitué-közönségében, hanem a magyar kultúrtársadalom közvéleményének széles rétegeiben is. Környey Bélával nagy magyar érték hullott újból az enyészet sötétjébe, s kialudt örökre egyike azoknak a fáklyafényeknek, amelyeknek csodás és tiszta tüze erőnk és világosságunk forrása volt a gyász éveinek hosszú éjszakájában. A magyar dalművészet nem csupán egy remek természeti orgánus pusztulását, nemcsak egy kiművelt esztétikai érték korai sirbaszállását fájlalja Környey Bélában, hanem azoknak az istenáldotta tehetségeknek egyik legszebb és legnemesebb-
veretű inkarnációját, akik a maguk mesterségében valóban európai színvonalat képviseltek, s akik a magyar dalkultúra palotáját, a magyar Operaházat Európa egyik legelső műintézetévé fejlesztették.

Az idén különben is nagy csilaghullás volt a magyar színművészet égboltjáról. Olyan égi-

sz.

testek zuhantak le róla alig néhány hónap leforgása alatt, mint Pethes Imre, Gyenes László, Tanay Frigyes, akiknek felejthetetlen emberábrázoló művészete a közönség emlékezetében s a nemzet hálás tiszteletében sikerrel dacol még sokáig a feledés romboló hatalmával s művészetük formai elemeinek és kifejező eszközeinek romlandó voltával. Nem tudunk tehát elmenni a tragikus lombohullás látványa mellett az egyénnek kijáró részvét érzésével csupán. Azt kell látunk, hogy a magyar színpadi művészetnek olyan fejlődési erői szakadtak meg bennük, amelyeknek elmúlásával szemben annál érzékenyebbek vagyunk, mert nem látunk helyükbe újakat s nem látjuk bontakozni azoknak a friss értékeknek vigasztaló seregét, akik átmentenék e nagy művészek artisztikus színvonalát s belülről zugó, mélytűző magyarságát a jövőbe.

Környey Béla halála tehát nem azt jelenti, hogy néhány szép és felejthetetlen tenorszerep hosszú időre gazdátlan marad. Nem is azt, hogy csodálatosan férfias színű tenorja, amelynek mély árnyalatu clairobszüre-jéből úgy tört elő felső regisztereinek fényhangja, mint egy diadalmas sugár, ha átrezeg egy aranykeretű háttér homályán, sohasem fogja

többé gyönyörködtetni azt a közönséget, amelyet végsőképpen az ő művészete segített meghódítani az Operának. Nem. Környey Béla sokkal több volt, mint egy zengő és érzéki hang tulajdonosa, egy ugynevezett aranytorok bajnoka. Ő volt a magyar dalművész. Az az énekes, akinek remek orgánúrára izgatottan figyelt föl a legkényesebb külföldi közönség is, mert érezte azt, hogy egy olyan elemi jelenséggel találkozott, aki maga volt az örökszép szárnyalása, de magyar — és milyen magyar! — formában és köntösben. Aki Környey Bélát hallotta és mellére szivta ennek a fenomenális hangnak pazar ragyogását, ha magyar volt, azt kellett éreznie, hogy ez a minden ízében és hangszálagában magyar énekes a mi kulturánk gyümölcse, s ha idegen, ugy lehetetlen volt nem sajnálkoznia annak a nemzetnek a tragédiáján, amely a dalművészet frontján is ekkora értéket tudott szembeállítani az országonk és kulturánkon osztozkodó balkáni esőcselékkel szemben.

És most sirassuk Mario Cavaradossit, akinek zokogó bucsuáriáját sohase fogjuk hallani többé erről a tökéletes emberi diapazonról. Bucsuzzunk el a Trubadur Manrico-jától, akinek ő volt a legeszményibb trubadurja. És elfelejthetjük-e Radamész niluspartii jelenetét, annak a drámai konfliktusnak csodálatra-

méltó hangkifejezését, amely sohasem szólalt meg hatalmasabb és megrázóbb formai eszközök nyelvéen? Vagy a Carmen Don José-jára gondoljunk-e talán, akinek egyszerű szomorujátéka Környey ihletett művészetében olyan elemi erővel ragadta magával a finnyás bécsi közönséget? Avagy a *Hegyek alján* Pedro-jának emlékét riasztuk-e fel a közelmúlt színházi emlékeinek hamvedréből, amelynek vad, nyers, orkászzerű szenvedélye Környey művészetén keresztül kiáltotta bele a maga diadalát a budapesti Operaházba? Canio-jára gondoljunk talán, hogy szívnünk újra megdöbbenjen a Bajazet nagy áriájának megrázóan bus végakkordjaira, amelyek oly elnyühetetlenül frissen fakadnak fel szívnünkben, valahányszor Környey alakításának képében halljuk és látjuk? De mégis és mindenekfelett a magyar Bánk bánt siratjuk benne: a fejedelmi nagyurat, akinek méltó tolmácsa most mindörökre elnémult. Mert az ő Bánk bánja nem egyszerű színpadi amoroza volt csupán, nem a szerelmi féltékenység skorpiói által üldözött és meggyötört férfi, hanem az örök magyar fájdalom visszhangja, annak a gögös, annak a bus, annak az ellenállhatatlanul férfias magyar szenvedésnek a hőse, aki oly rokonszálannak érzi magát ebben az idegen európai világban s akiből a